

Mål C-504/21

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

17 augusti 2021

Domstol som begär förhandsavgörande:

Verwaltungsgericht Stade (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

17 augusti 2021

Klagande:

Klagande nr 1

Klagande nr 2

Klagande nr 3

Klagande nr 4

Klagande nr 5

Motpart:

Förbundsrepubliken Tyskland

Saken i det nationella målet

Förordning (EU) nr 604/2013 – Fastställande av kriterier och förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller statslös person har framställt i en medlemsstat – Framställan om övertagande – Avslag – Rättsmedel för berörda personer

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av unionsrätten, artikel 267 FEUF

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

a. Möjlighet till rättslig prövning

1. Ska artikel 27 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (Dublin III-förordningen), i förekommande fall i förening med artiklarna 47 och 5.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan), emellertid med beaktande av bestämmelserna i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening, tolkas så, att den anmodade medlemsstaten är skyldig att tillhandahålla sökande – bland annat barn – som vistas i den anmodande medlemsstaten och begär en överföring enligt artiklarna 8, 9 eller 10 i Dublin III-förordningen, eller deras familjemedlemmar i den anmodade medlemsstaten i den mening som avses i artiklarna 8, 9 eller 10 i Dublin III-förordningen, ett effektivt rättsmedel vid en domstol i den anmodade medlemsstaten om framställan om övertagande avslås?

2. Om fråga a.1. besvaras nekande:

Följer en sådan rätt till ett effektivt rättsmedel som beskrivs i fråga a.1 vid en bristfällig reglering i Dublin III-förordningen direkt av artikel 47 i stadgan, i förekommande fall i förening med artiklarna 7, 9 och 33 i stadgan (se EU-domstolens dom av den 7 juni 2016, C-63/15, Mehrdad Ghezelbash, punkterna 51 och 52, och dom av den 26 juli 2017, C-670/16, Tsegezab Mengesteab, punkt 58)?

3. Om fråga a.1. eller a.2. besvaras jakande:

Ska artikel 47 i stadgan, i förekommande fall i förening med principen om ett lojalt samarbete (se EU-domstolens dom av den 13 november 2018, C-47/17 och C-48/17, EU:C:2018:900) tolkas så, att den anmodade medlemsstaten är skyldig att informera den anmodande medlemsstaten om sökandena har överklagat beslutet att avslå framställan om övertagande samt om att den anmodande medlemsstaten har en skyldighet att underlåta att fatta beslut i sak om sökandenas asylansökan till dess att ett negativt beslut har fattats i överklagandeförfarandet?

4. Om fråga a.1. eller a.2. besvaras jakande:

Ska artikel 47 i stadgan, i förekommande fall med hänsyn till de värderingar som kommer till uttryck i skäl 5 i Dublin III-förordningen i ett fall som det förevarande tolkas så, att den medför en skyldighet

för domstolarna i den anmodade medlemsstaten att säkerställa det rättsliga skyddet genom ett förfarande för brådskande mål? Uppställs det några tidsmässiga krav för när domstolarna i den anmodade medlemsstaten är skyldiga att avgöra överklagandet?

b. Ansvarsövergång

1. Medför artikel 21.1 tredje stycket i Dublin III-förordningen jämförd med artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1560/2003 i dess lydelse enligt förordning (EU) nr 118/2014 (genomförandeförordning) – i princip – att ansvaret övergår på den anmodande medlemsstaten när den anmodade medlemsstaten inom föreskriven frist avslår såväl den anmodande medlemsstatens ursprungliga framställan som begäran om omprövning utan att det föreligger någon överklagandemöjlighet (se EU-domstolens dom av den 13 november 2018, C-47/17 och C-48/17, punkt 80)?

2. Om fråga b.1. besvaras jakande:

Gäller detta även om den anmodade medlemsstatens avslag är rättsstridigt?

3. Om fråga b.2. besvaras nekande:

Kan den asylsökande i den anmodande medlemsstaten åberopa att ansvaret har övergått på ett rättsstridigt sätt på grund av att familjerelaterade ansvarskriterier inte har beaktats (artiklarna 8–11, 16 och 17.2 i Dublin III-förordningen)?

c. Efterföljande ansökan

1. Ska artiklarna 7.2 och 20.1 i Dublin III-förordningen tolkas så, att de inte utgör hinder mot en tillämpning av bestämmelserna i kapitel III samt genomförandet av ett övertagandeförfarande enligt kapitel VI avsnitt II i Dublin III-förordningen i situationer när de sökande redan ansökt om asyl i den anmodande medlemsstaten och den anmodande medlemsstaten ursprungligen avslagit denna ansökan på grundval av artikel 33.2 c jämförd med artikel 38 i direktiv 2013/32/EU, men ett tillåtet förfarande avseende en efterföljande ansökan emellertid – till exempel till följd av det faktiska fullgörandet av ”uttalandet från EU och Turkiet av den 18 mars 2016” (se EN P-000604/2021, Answer given by Ms Johansson on behalf of the European Commission av den 1 juni 2021) – under tiden genomförs i den anmodande medlemsstaten?

2. Om fråga c.1. besvaras nekande:

Ska artiklarna 7.2 och 20.1 i Dublin III-förordningen i en sådan situation som beskrivs i fråga c.1. tolkas så, att de inte utgör hinder mot tillämpningen av bestämmelserna i kapitel III samt genomförandet av ett övertagandeförfarande enligt kapitel VI avsnitt II i Dublin-III-förordningen i situationer som omfattar familjerelaterade ansvarskriterier (artiklarna 8–11 och 16 i Dublin III-förordningen)?

3. Är artikel 17.2 i Dublin III-förordningen fortfarande tillämplig om sökandena redan ansökt om asyl i den anmodande medlemsstaten och den anmodande medlemsstaten ursprungligen avslagit denna ansökan på grundval av artikel 33.2 c jämförd med artikel 38 i direktiv 2013/32/EU, men ett tillåtet förfarande avseende en efterföljande ansökan emellertid – till exempel till följd av det faktiska fullgörandet av ”uttalandet från EU och Turkiet av den 18 mars 2016” (se EN P-000604/2021, Answer given by Ms Johansson on behalf of the European Commission av den 1 juni 2021) – under tiden genomförs i den anmodande medlemsstaten?
4. Om fråga c.3. besvaras jakande:

Medför artikel 17.2 i Dublin III-förordningen en subjektiv rätt för den asylsökande som kan bli föremål för rättslig prövning i den anmodade staten? Uppställs det krav i unionsrätten vad gäller de nationella myndigheternas utrymme för skönsmässiga bedömning, exempelvis beaktandet av familjen som enhet eller barnets bästa, eller regleras detta endast i nationell rätt?

- d. Subjektiva rättigheter för familjemedlemmen genom vistelsen i den anmodade medlemsstaten

Föreligger det även en rätt för den familjemedlem som redan vistas i den anmodade medlemsstaten att göra gällande inför domstol att artikel 8 och följande artiklar i Dublin III-förordningen och de anknytande bestämmelserna om överföring (artiklarna 18 samt 29 och följande artiklar i Dublin III-förordningen, i förekommande fall i förening med skälen 13–15 i Dublin III-förordningen jämförda med artikel 47 i stadgan) respektive artikel 17.2 i Dublin III-förordningen ska tillämpas?

Anförda unionsbestämmelser

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 7, 9, 33, 47 och 51

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare

eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31, rättelse i EUT L 49, 2017, s. 50), särskilt artiklarna 7–11, 16–18, 20, 21, 27 och 29–33

Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 2013, s. 60), särskilt artiklarna 33 och 38

Kommissionens förordning (EG) nr 1560/2003 av den 2 september 2003 om tillämpningsföreskrifter till rådets förordning (EG) nr 343/2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat (EUT L 222, 2003, s. 3), i dess lydelse enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 118/2014 av den 30 januari 2014 (EUT L 39, 2014, s. 1), särskilt artikel 5

Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 2003, s. 12)

Anförda nationella bestämmelser

Verwaltungsgerichtsordnung (förvaltningsprocesslagen, nedan kallad VwGO), i den lydelse som offentliggjordes den 19 mars 1991 (BGBl. I, s. 686), senast ändrad genom artikel 3a i lagen av den 16 juli 2021 (BGBl. I, s. 3026), särskilt 123 §

Asylgesetz (asylagen, nedan kallad AsylG) i den lydelse som offentliggjordes den 2 september 2008 (BGBl. I, s. 1798), senast ändrad genom artikel 9 i lagen av den 9 juli 2021 (BGBl. I, s. 2467), särskilt 80 §

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klagandena är syriska medborgare. Klagandena nr 1 och nr 5 är gifta med varandra. Klagandena nr 2, 3 och 4 är parets minderåriga barn.
- 2 Den 20 oktober 2015 reste klagande nr 5 in i Tyskland, där han den 11 oktober 2016 erhöll status som subsidiärt skyddsbehövande.
- 3 Klagandena nr 1–4 vistades en längre period i Libanon. Den 4 juni 2019 reste de via Turkiet in i Grekland (ön Kos). Den 26 februari 2020 ansökte de om asyl där. Denna ansökan avslogs i enlighet med artikel 38.1 i direktiv 2013/32. Den 8 februari 2021 ansökte klagandena nr 1–4 återigen om asyl, och de grekiska myndigheterna behandlade uppenbarligen denna ansökan som en tillåten efterföljande ansökan.

- 4 Den 6 maj 2021 skickade Grekland en framställan till Tyskland om övertagande av klagandena nr 1–4 i enlighet med artikel 9 i förordning nr 604/2013. Tyskland avlog denna framställan genom skrivelse av den 12 maj 2021 med motiveringen att Grekland redan hade fattat ett beslut om den första asylansökan från klagandena nr 1–4 före den efterföljande ansökan.
- 5 Genom skrivelse av den 18 maj 2021 krävde Grekland att framställan skulle prövas på nytt. Grekland hävdar att varken direktiv 2011/95 eller grekisk lagstiftning gör någon skillnad mellan en första ansökan och en efterföljande ansökan. Bestämmelserna i Dublin III-förordningen är fortfarande tillämpliga. Således har Tyskland en skyldighet att ta emot klagandena 1–4 enligt artikel 9, respektive 17.2, i förordning nr 604/2013.
- 6 Tyskland avlog på nytt Greklands framställan om övertagande genom skrivelse av den 20 maj 2021.
- 7 Den 7 juli 2021 ansökte klagandena om interimistiska åtgärder vid Verwaltungsgericht Stade.

Parternas huvudargument

- 8 Klagandena yrkar att Tyskland ska bifalla Greklands framställan om övertagande och förklara sig behörig att pröva asylansökan från klagandena nr 1–4. De anser att det krävs ett snabbt beslut mot bakgrund av kravet på ett effektivt rättsskydd (artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna).
- 9 Tyskland gör gällande att den första asylansökan från klagandena nr 1–4 redan har avslagits i Grekland. Således är en familjeåterförening enligt förordning nr 604/2013 utesluten. Det följer av lydelsen i de aktuella bestämmelserna att de inte längre är tillämpliga när det första förfarandet har avslutats.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

Huruvida överklagandet kan tas upp till sakprövning

- 10 Verwaltungsgericht Stade utgår från att det överklagande som klagandena har ingett mot Tysklands avslag inte kan tas upp till sakprövning.
- 11 I förordning nr 604/2013 föreskrivs endast uttryckligen ett rättsmedel när det gäller beslut om överföring (artikel 27). Unionslagstiftaren var mycket väl medveten om att det inte regleras huruvida den humanitära klausulen får tillämpas på begäran av en asylsökande (se kommissionens rapport av den 6 juni 2007 om utvärderingen av Dublinsystemet, KOM(2007) 299 slutlig, avsnitt 2.3.1, under ”Enhetlig tillämpning”).

- 12 Visserligen kan en person som har ansökt om internationellt skydd ha en rätt enligt förordning nr 604/2013 vara berättigad att åberopa att bestämmelserna i förordningen ska iakttas vid domstolsförfarandet (se, för ett liknande resonemang, EU-domstolens dom av den 26 juli 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, punkt 62, och dom av den 25 oktober 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, punkt 44).
- 13 Verwaltungsgericht Stade anser emellertid inte att förordning nr 604/2013 medför en sådan rätt, i vart fall inte i fall som det här förevarande.
- 14 Den familjeåterförening som yrkas genom överklagandet regleras inte i materiellt hänseende i förordning nr 604/2013, utan i direktiv 2003/86, enligt vilken medlemsstaterna även är skyldiga att föreskriva motsvarande rättsmedel (artikel 18). Därigenom säkerställs ett effektivt domstolsskydd vad gäller hänsynen till barnets bästa och familjens intressen.
- 15 Något annat resultat skulle inte heller vara förenligt med syftet med förordning nr 604/2013, nämligen ”att göra det möjligt att snabbt avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig, med avsikt att säkerställa faktisk tillgång till förfaranden för beviljande av internationellt skydd och inte äventyra målet att snabbt behandla ansökningar om internationellt skydd” (skäl 5).

Huruvida en situation som ställer krav på skyndsamt föreligger

- 16 Det föreligger inte någon enhetlig bedömning i medlemsstaterna av de rättsfrågor som utgör föremål för tolkningsfrågorna (se, exempelvis, The Migration Law Clinic of the VU Amsterdam, An Individual Legal Remedy against the Refusal of a Take Charge Request under the Dublin III Regulation, september 2020, avsnitt 6 och där angiven rättspraxis), och i regel handläggs de skyndsamt genom beslut som inte kan överklagas.
- 17 Enbart i Tyskland kan ett antal situationer omfattas (Ergänzende Informationen zur Asylstatistik für das Jahr 2020 und das erste Quartal 2021 – Schwerpunktfragen zu Dublin-Verfahren, Deutscher Bundestag, Drucksache 19/30849).
- 18 För att säkerställa en enhetlig tolkning och tillämpning av unionsrätten samt dess ändamålsenliga verkan krävs det ett avgörande från EU-domstolen, särskilt med hänsyn till den framträdande roll som rätten till ett effektivt rättsmedel har i unionens rättsordning och den centrala roll som förordning nr 604/2013 har för att det gemensamma europeiska asylsystemet ska fungera.
- 19 Eftersom tvisten vid den nationella domstolen skulle kunna bli irrelevant om den avgörs genom ett reguljärt förfarande, till exempel genom att de grekiska myndigheterna under tiden avgör asylansökan från klagandena nr 1–4 eller genom en irreguljär sekundär förflyttning, krävs det ett snabbt avgörande från EU-domstolen.

- 20 Klagandena nr 1–4 vistas för närvarande under svåra levnadsförhållanden på ön Kos. Deras vistelse är enligt grekisk rätt begränsad till ön Kos.

ARBETSDOKUMENT